

Komentarz do wyników egzaminu maturalnego z historii muzyki

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna powołała ogólnopolski zespół egzaminatorów, którzy sprawdzali prace zdających egzamin z historii muzyki w całym kraju.

Poniższe uwagi dotyczące analizy jakościowej rozwiązań zadań z poziomu podstawowego i rozszerzonego wynikają z analizy prac wszystkich zdających historię muzyki w 2012 roku, a nie odnoszą się tylko do wyników uzyskanych przez absolwentów z województwa śląskiego.

Arkusz - poziom podstawowy

Dla tegorocznych maturzystów, zdających historię muzyki na poziomie podstawowym, arkusz był umiarkowanie trudny (0,55), w porównaniu z ubiegłorocznym – nieco trudniejszy (o 0,03), a w stosunku do arkusza z 2010 roku – łatwiejszy (również o 0,03). Nie zawierał zadań bardzo trudnych i bardzo łatwych. Trzy zadania okazały się łatwe dla zdających. Zadania trudne stanowiły 30% arkusza. Pozostałe zadania (czyli ponad połowa w arkuszu) okazały się dla zdających umiarkowanie trudne.

Dwa zadania **łatwe** dla zdających dotyczyły treści z zakresu **standardu drugiego**, w którym należy wykazać się umiejętnością wykorzystania wiedzy do opisu i analizy wybranych zjawisk. Najłatwiejsze zadanie w zestawie badało umiejętność słuchowego rozpoznawania gatunków oraz epok muzycznych (zadanie 1. – łatwość 0,74). Równie dobrze zdający poradzi sobie z zadaniem dotyczącym biografii i twórczości J. S. Bacha (zadanie 10. – łatwość 0,71). Trzecie łatwe zadanie w zestawie badało wiedzę z zakresu **standardu pierwszego**, dotyczącą kultury muzycznej starożytnej Grecji (zadanie 7. – łatwość 0,71). Zdający na ogół dobrze wskazywali zarówno autorów antycznych tragedii, jak też opisywali rolę muzyki w tym gatunku. Wszystkie zadania łatwe miały konstrukcję złożoną: częściowo były zamknięte, tzn. zdający wybierał odpowiedzi spośród wskazanych, a częściowo otwarte, czyli wymagające udzielenia krótkiej odpowiedzi. Nieliczne błędy zadający popełniali w obu częściach tych zadań.

Wśród zadań **trudnych**, podobnie jak w poprzednich latach, dominowały treści z zakresu **standardu pierwszego**, dotyczące szczegółowych zagadnień, obejmujących znajomość, rozumienie i stosowanie pojęć. Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie, w którym należało podać dwa znaczenia terminu *stretto* (zadanie 14. – łatwość 0,34). Niektórzy zdający wskazywali tylko jedno znaczenie *stretta*, jako zjawiska występującego np. w fudze (zazębiania się głosów imitujących temat). Udzielano również wielu błędnych odpowiedzi, wskazując *stretto* jako zgłoszenie lub szarpanie, a nie odnosząc go do zjawisk agogicznych (wrażenia przyspieszenia tempa). Drugie najtrudniejsze zadanie w zestawie (nr 17.) dotyczyło szczególnej znajomości twórczości kameralnej J. Haydna. Tylko 38% spośród ogółu zdających wskazało jeden tytuł cyklu kwartetów smyczkowych tego kompozytora. Zadania trudne obejmowały wiedzę dotyczącą różnych epok. Jednak podobnie jak w poprzednich latach wśród zadań trudnych znalazły się aż dwa sprawdzające znajomość muzyki polskiego renesansu, obydwa z zakresu **standardu drugiego**. Jedno z nich, podobnie jak przed rokiem, dotyczyło dzieła o szczególnym znaczeniu w dziejach muzyki polskiej *Melodii na Psalterz Polski* Mikołaja Gomółki (zadanie 12. – łatwość 0,47), a drugie jako źródło dźwiękowe wykorzystywało motet Wacława z Szamotuł (zadanie 2. – łatwość 0,44). Na podstawie zamieszczonych informacji oraz analizy słuchowej zdający z reguły nie potrafili podać wieku, z którego pochodzi słuchany utwór. Należy podkreślić, iż zgodnie z wymaganiami zdający

powinni wykazywać się znajomością ram czasowych epok w dziejach muzyki. Jednak niektórzy z nich nie podejmowali się udzielania odpowiedzi (może z powodu nieuwważnego czytania poleceń) lub przypadkowo wskazywali nazwę epoki. Na słabszą znajomość muzyki renesansu wśród zdających wskazują również wyniki osiągane w zadaniu 15. (łatwość 0,46), w którym najczęściej błędnej odpowiedzi udzielano w części C zadania, dotyczącej najstarszego wielogłosowego opracowania requiem.

Pozostałe **zadania trudne** obejmowały zakres przewidziany zarówno w **standardzie pierwszym**, jak i **drugim**. Z zadań odwołujących się do analizy tekstu nutowego trudne okazało się wyjaśnianie cech zamieszczonych fragmentów partytur koncertu W. A. Mozarta (zadanie 6. – łatwość 0,48). Również badanie znajomości twórczości różnych kompozytorów wykazało, iż zdający mają problemy ze wskazywaniem odpowiedniej literatury muzycznej, np. nie potrafią:

- podać dwóch tytułów z licznych dzieł programowych F. Liszta i określić ich gatunków (zadanie 29. – łatwość 0,44);
- przyporządkować kompozytorów do tytułów wymienionych symfonii (zadanie 11. – łatwość 0,44);
- określić tematyki wskazanych gatunków średniowiecznej chanson (zadanie 27. – łatwość – 0,46);
- wymienić dwóch wczesnych dzieł sonorystycznych K. Pendereckiego (zadanie 24. – łatwość 0,49).

Zadanie krótkiej wypowiedzi (nr 30.), wieńczące arkusz na poziomie podstawowym, w którym – podobnie jak w ubiegłym roku – zdający powinni wykazać się znajomością twórczości F. Chopina, okazało się umiarkowanie trudne (łatwość 0,55). Wyjaśnienie i rozwinięcie myśli Norwida było trudniejszym zadaniem, niż przed rokiem (czyżby nie spodziewano się podobnego tematu?). Maturzyści mieli problem z charakterystyką stylu ludowego w twórczości Chopina. Często udzielano bardzo ogólnych odpowiedzi, zapominając odnieść je do konkretnych gatunków i dzieł kompozytora oraz takich elementów jego biografii, które potwierdzałyby, że „ludowe podniósł do ludzkości”.

Arkusz - poziom rozszerzony

Dla tegorocznych maturzystów, zdających historię muzyki na poziomie rozszerzonym, arkusz okazał się umiarkowanie trudny (0,66 – identyczny wynik jak przed rokiem), o bardzo podobnym stopniu trudności w porównaniu z egzaminem w 2010 roku (0,67). W ciągu trzech ostatnich lat, podczas gdy historia muzyki nie jest już przedmiotem obowiązkowym a jedynie dodatkowym, zaobserwować można większą świadomość wśród maturzystów w wyborze poziomów, stąd zapewne zdecydowanie lepsze wyniki zdających poziom rozszerzony z tego przedmiotu.

Tegoroczny arkusz, podobnie jak w ubiegłym roku, nie zawierał zadań bardzo trudnych i bardzo łatwych. Większość zadań w pierwszej i drugiej części arkusza była umiarkowanie trudna. Jedynie dwa zadania w części testowej okazały się **trudne** dla zdających. Obydwa reprezentują **drugi standard** wymagań egzaminacyjnych, chociaż każde z nich zawiera inny rodzaj źródła. Najtrudniejsze w zestawie zadanie 3. (łatwość – 0,41) wymagało analizy listu F. Chopina (znowu twórczość Chopina!) i na tej podstawie wskazanie dzieła, które powstawało w okolicznościach opisywanych w treści polecenia. Równie dużo problemów stworzyła zdającym analiza rozpisanej dźwiękami serii dodekafonicznej A. Berga (zadanie 14. – łatwość 0,48).

Arkusz zawierał także **zadania łatwe** dla zdających, wśród nich znalazły się zadania otwarte, jak i zamknięte. W części testowej były to zadania reprezentujące **pierwszy standard** wymagań egzaminacyjnych, dotyczące cech barokowego *stile antico* i *stile moderno* (zadanie 4. – łatwość 0,73), a także znajomości muzyki XX wieku: chronologii dzieł K. Szymanowskiego (zadanie 11. – łatwość 0,73) oraz ekspresjonistycznego języka muzycznego A. Skriabina (zadanie 7. – łatwość 0,70). Jedyne **łatwe zadanie** z części **analitycznej** arkusza wymagało analizy fragmentów *IX Symfonii d-moll* L. van Beethovena (zadanie 18. – łatwość 0,70).

Wypracowania na jeden z podanych tematów (zadanie 20.) w trzeciej części arkusza okazały się dla zdających, podobnie jak w ubiegłym roku, dość **łatwym zadaniem**. W umiejętności pisania dłuższej wypowiedzi wśród zdających można zauważyć postępy w stosunku do lat poprzednich. Przedstawiając znaczenie techniki wariacyjnej w kształtowaniu dzieł muzycznych różnych epok (temat nr 1.) lub nowatorskie cechy języka muzycznego Ludwiga van Beethovena (temat nr 2.), tegoroczni maturzyści na ogół dobrze formułowali tezę i właściwie dobierali argumenty. Zauważonym problemem było dla nich wnikliwe omawianie argumentów, zwłaszcza w rozwinięciu tematu nr 1. oraz przede wszystkim powoływanie się na właściwie dobrane przykłady z literatury muzycznej. Większość zdających poprawnie odniosła się do cytatów i wykorzystała wnioski z analitycznej części arkusza, co pomogło im we właściwym rozwinięciu tematów wypracowań. W nielicznych pracach zauważono niefunkcjonalne wykorzystanie cytatów oraz fragmentów utworów zamieszczonych w arkuszu, co może świadczyć zarówno o niezrozumieniu polecenia, jak i chęci ukrycia braków wiedzy. Takie wypracowania, nie wnoszące wymaganych treści (co znajduje odzwierciedlenie w ocenie), można by nazwać „wariacjami na temat”.

Podsumowując wyniki egzaminu maturalnego z historii muzyki z obu poziomów, można zauważyć coraz większą sprawność wśród maturzystów w umiejętności wykorzystywania wiedzy do analizy dzieł muzycznych oraz w zakresie tworzenia dłuższej wypowiedzi, zwłaszcza wśród osób wybierających arkusz na poziomie rozszerzonym. Nadal jednak zauważalne u wielu zdających są duże braki wiedzy na temat muzyki polskiej, i to zarówno np. twórczości F. Chopina, jak i kompozytorów renesansu czy muzyki XX wieku. Po kilku latach edycji egzaminu maturalnego należałoby zwrócić uwagę na zauważalne tendencje w kształtowaniu zadań egzaminacyjnych z tego przedmiotu. Zatem zamieszczone na stronach internetowych CKE i OKE arkusze maturalne wraz z modelami odpowiedzi oraz komentarze do zadań z poprzednich sesji egzaminacyjnych powinny być pomocne zarówno w kształtowaniu, jak i sprawdzaniu wiedzy i umiejętności z zakresu historii muzyki, czyli także powinny być wykorzystane podczas przygotowania do egzaminu z tego przedmiotu.